

ЛЕКЦІЯ 12 ОБРОБКА АЛМАЗНИМИ СТРІЧКАМИ Й ХОНАМИ

1. МЕТОДИ АЛМАЗНО-АБРАЗИВНОЇ ОБРОБКИ

Існує велика кількість способів алмазно-абразивної обробки. Умови виконання основних абразивно-алмазних способів обробки впливають на параметри обробленого поверхневого шару (табл. 1), а отже, на його експлуатаційні показники.

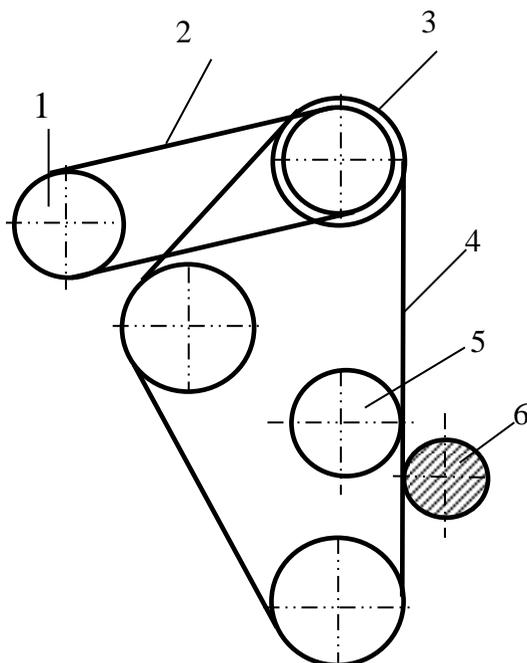
Таблиця 1

Шорсткість поверхні R_a , мкм, що досягається різними способами алмазно-абразивної обробки:

Вид обробки	Шорсткість R_a , мкм
шліфування чистове	1,25-0,32
шліфування тонке	0,63-0,08
шліфування алмазне зі збільшеним числом проходів	0,08-0,04
хонінгування алмазне сталей	0,08-0,04
хонінгування алмазне чавунів	0,16-0,025
хонінгування брусками з ельбору загартованих сталей	0,63-0,08
суперфінішування брусками з ельбору загартованих сталей	0,32-0,04
доведення алмазно-абразивне чистове	0,16-0,02
доведення алмазно-абразивне тонке	0,04-0,01
стрічкове алмазне шліфування чистове	0,63-0,16
стрічкове алмазне шліфування	0,63-0,16
стрічкове алмазне шліфування тонке	0,16-0,05
віброоб'ємне шліфування	2,5-0,63
полірування чистове	1,25-0,16
полірування тонке	0,08-0,01

Алмазне стрічкове шліфування застосовується при обробці зовнішніх циліндричних і фасонних поверхонь. Для цього використовують спеціальні верстати або нескладні пристрої, які

установлюють замість резцетримача на супорті токарного верстата. Кінематична схема такого пристрою наведена на рис. 1.

Рис. 1. Схема стрічкового шліфування

Від електродвигуна через клинопасову передачу 2 обертання передається приводному шківу 3. Натяг стрічки здійснюється шківом 7. Упорний шків 5 забезпечує притиск стрічки до оброблюваної заготовки 6.

Для алмазного стрічкового шліфування деталей зі сталі 38Х2МЮА застосовуються стрічки типу АСМ і АСО з концентрацією алмазів 100 %, зернистістю – 80/63; 63/40; 20/14 і зв'язкою Р1, Р9, Р11.

Сила притиснення стрічки становить 10-30 Н, вихідна шорсткість $R_a = 2,5 \dots 0,63$ мкм. У якості МОТС застосовується суміш 75 % гасу із 25 % індустріальної оливи марки І-30. На результати шліфування впливають характеристики алмазних стрічок. Так, з підвищенням зернистості стрічки (рис. 2)

збільшується хвилястість і шорсткість, зменшується точність обробки, але продуктивність зростає. Максимальна продуктивність досягається при використанні стрічки на напівтвердій зв'язці Р9-АСО 80/63-100 %. Продуктивність шліфування продовжує підвищуватися й при збільшенні сили, притиску й швидкості обертання оброблюваної деталі. Однак при цьому спостерігається перекручування попереднє обробленого профілю поверхні, з'являються завали, знижується точність обробки.

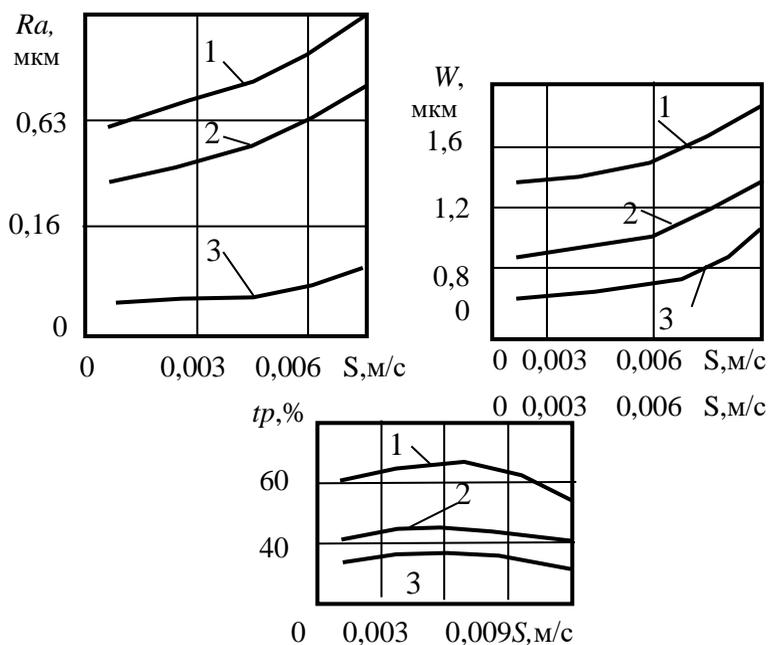

Рис. 2. Залежності шорсткості (а), хвилястості (б) і опорної довжини (в) поверхонь від подачі й зернистості алмазної стрічки ($V = 3$ м/с; $S = 0,16$ м/с; $P = 20$ Н; зернистість стрічок: 1 – 80/63, 2 – 63/50, 3 – 20/14; оброблювана деталь зі сталі 38Х2МЮА, HV900-1000.

При шліфуванні алмазними стрічками на обробленій поверхні не виникають мікротріщини, припіки й інші дефекти, властиві шліфуванню абразивними колами. Наприклад, продуктивність алмазного шліфування шнеків машин для лиття під тиском пластмас значно більш висока, чим оздоблювального шліфування абразивними кругами з наступним доведенням. Алмазне стрічкове шліфування дозволяє одержувати поверхні з поліпшеними експлуатаційними властивостями.

Алмазне стрічкове шліфування можна використовувати для зниження залишкових напруг й зменшення термічних деформацій. Нова технологія обробки шнеків зі сталі марки 38Х2МЮА машин для лиття під тиском пластмас передбачає попереднє розтягування заготовок шнеків і азотування їх у тліючому розряді замість азотування у газових печах.

Алмазне хонінгування дає можливість не тільки виконувати видалення металу у межах висоти мікронерівностей, але й обробляти основний матеріал, знімаючи підвищені припуски. При цьому чистове шліфування, що звичайно передує хонінгуванню, у деяких випадках можна замінити алмазним чорновим хонінгуванням. При правильному виборі зернистості брусків і величин припусків алмазним хонінгуванням можна досягти шорсткості Ra від 2,5 до 0,04 мкм, можна також у деяких межах керувати формою мікрорельєфу поверхні й досягати 6 квалітету. Точність і шорсткість обробленої поверхні алмазним хонінгуванням залежить від режимів різання, які вибираються залежно від фізико-механічних властивостей оброблюваного матеріалу, розмірів і форми поверхні, вихідної шорсткості й припуску на обробку, характеристики, числа й розмірів брусків.

Алмазне хонінгування застосовується й для оздоблювальної обробки зубчастих коліс. Конструкція алмазного хона для зубохонінгування нагадує шевер, на бічні поверхні якого нанесений алмазозносний шар марки АСР 100/80-М1-100 %. При алмазному хонінгуванні зубчастих коліс 7-8-й ступеня точності величина биття зменшується на 20 % від вихідного рівня. Шорсткість поверхонь залежить в основному від зернистості алмазів у хонах. Хони з алмазами зернистістю

63/50 і дрібніше стійко забезпечують шорсткість $Ra = 1,2$ мкм. При впровадженні алмазного зубохонінгування на загартованих зубчастих колесах з $m = 4,25$ мм, числом зубів від 16 до 62 і шириною вінця від 28 до 62 мм досягнуте зниження шуму при роботі зубчастих пар на 2-3 Дб, підвищена їхня контактна міцність у порівнянні з нехонінгованими, що позитивно позначається на довговічності коробок передач. Так, при зніманні металу в межах 0,025-0,03 мм за товщиною зуба контактна міцність хонінгованих зубчастих коліс у порівнянні з нехонінгованими підвищується на 40 %.

2. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Шорсткість поверхні Ra , мкм, що досягається різними способами алмазно-абразивної обробки.
2. Види алмазно-абразивної обробки.
3. Області використання алмазного стрічкового шліфування.
4. Залежність шорсткості та хвилястості поверхонь від зернистості стрічок для шліфування.
5. Якісні характеристики оброблених поверхонь у залежності від режиму обробки та характеристик стрічок.
6. Алмазне хонінгування, його застосування та вихідні показники якості.